

Veri Koruması

Anne ve babalara ÖNERİLER

► Bu şekilde internetteki verileriniz güven altında

Elternteleson
0800-1110 550
nummergegenkummer.de

klicksafe.de

Medya yeterliliđi sayesinde
internette daha fazla güvenlik

Veri Koruması

Anne ve babalara ÖNERİLER

Sevgili Anne ve Babalar, çok sayıda çocuk ve genç, veri güvenliğinin sıkıcı olduğunu ve kendisini ilgilendirmediklerini düşünmektedir. Çocuğunuzu bunun aksinin geçerli olduğuna ikna edin!

Çünkü her internet kullanıcısı internette arkasında iz bırakır. Bazıları kullanıcıları gönüllü olarak ele vermektedirler. Ancak kişisel verilerin arka planda toplandığı genellikle hiç fark edilmiyor. Örneğin birçok **App** (sosyal ağdaki veya cep telefonlarındaki oyunlar ve küçük programlar) kullanım esnasında kişisel bağlantılara, telefon rehberine veya başka verilere el atmaktadır. Mobil cihazlar üzerinden giderek daha sıkça bulunan güncel ikamet yerleri de internette yayınlanmaktadır.

Bu broşürde amaç internette kişisel verileri mümkün olan en iyi şekilde korumada ve “veri koruma” konusunu çocuklarınızla görüşmenizde size yardımcı olmaktır.

klicksafe Ekibiniz

1

Veri koruma önemlidir

► Kişisel veriler, örneğin adres, yaş, telefon numarası veya ilgi alanlarına “**kişilere yönelik veriler**” (personenbezogene Daten) de denilmektedir. Kendi şahsınız hakkında birçok şeyi ele vermektedirler, değerlidirler ve firmalar için nakit para anlamına gelmektedirler. Ayrıca başkaları tarafından kötüye kullanılabilirler. Kişinin verilerini korumasına mahremiyet, anonimlik ve internette daha fazla güvenlik denir! Genç internet kullanıcıları da bunun bilincinde olmalıdırlar!

Ancak bu çocuğunuzun ağda kişisel bilgilerinden tamamen vazgeçmek zorunda olması anlamına gelmemektedir. Belirleyici olan doğru tercihlerdir. Burada çocuklarınıza aşağıdaki **öneriler** yardımcı olabilirler:

- İnternetin geniş hafızasını düşün: Bugün ağa yerleştirdiğiniz şeyleri birkaç yıl sonra belki hiç beğenmeyeceksiniz. Ama onlar internette sürekli var olacaklar.
- İnternete yüklemeyen **önce** düşün: Kendini internette (en kötü durumda) sürekli olarak nasıl göstermek istiyorsun? “Büyükanne-kuralı” da karar vermeye sana yardımcı olabilir, aşağıdaki ilkeye göre: Büyük annem bunun için ne derdi? Veya: Bunu büyükanne söyleyebilir veya gösterir miydin?

- Gözetimin esas olduğu yeni ve güzel bir dünya (Sunum Almanca): www.panopti.com.onreact.com
- Mobil ağlarda veri koruma ile ilgili Almanca önerileri aşağıdaki adreste bulabilirsiniz www.handysektor.de

2

Veri koruma sizin en önemli hakkınızdır

► “Bilgi işlem açısından kendi kaderini tayin hakkı” (Recht auf informationelle Selbstbestimmung) yani şahsi bilgiler (İsim, Adres, ...) Almanya’da kanun yolu ile izinsiz kullanıma karşı koruma altındadır. Bu şu anlama gelir: Kimse bu verileri ilgili şahsın izni olmaksızın kaydedemez, yayınlamayabilir veya başkalarına aktaramaz. Bunun tek istisnası, nüfus idaresi veya polis gibi resmi kurumlardır.

Resim ve filmlerde “**kendi resmin üzerinde hak sahipliği**” (Recht am eigenen Bild) geçerlidir: Burada resmi çekilen kişi hangi resimlerin (örn. sosyal ağlardaki) yayınlanacağına karar verir. Bunun istisnası kişinin bir insan topluluğu içerisinde yer aldığı veya „yan unsur“ olduğu resimlerdir (örneğin: bir kişi parlamento binasının fotoğrafını çekerken çocuğunuz tesadüfen resimde yer alır).

Ayrıca: Çocuğunuz 12 yaşın altında ise, hukuken bakıldığında yayınlarda sadece ebeveynler/veliler karar verme hakkına sahiptir. Birçok hukukçunun görüşüne göre 12 ile 18 yaş arasında bir çocuğun resim yayınında şahsen sorumlu olarak karar verip verememesi ile ilgili gelişim durumu ve bununla bağlantılı olarak idrak kabiliyetine bağlıdır. **Öneri:** (genç) çocuklarınızla yayınlanan resimler hakkında düzenli olarak görüş alışverişinde bulununuz ve “veri koruma” konusunda görüşme içinde kalınız.

⊕ Checked4you – İnternetteki haklarınız için (Sunum Almanca: Önce Computer + Internet (Computer + Internet), daha sonra da Internet’i tıklayın (Internet).): www.checked4you.de

3

Herkesin verilerinin korunması hakkı bulunmaktadır

► Çocuğunuz sadece kendisinin değil, başkalarının da kişisel haklarını korumak zorundadır. Çünkü: herkesin kendi sözü ve resmi hakkında karar verme hakkı bulunmaktadır. Çocuğunuzun izni olmadan başkalarının resimlerini, filmlerini ve bilgilerini (örneğin güncel olarak bulunduğu yer) ağda yayınlamaması konusunda aydınlatınız. Birisi hakkında yanlış veriler yayınlamak kesinlikle yasaktır. Bu onur kırıcı olabilir ve cezaya tabi olabilir.

Çocuğunuz için öneri: Sadece kendini düşünme, başkalarının haklarına da riayet et! Yani arkadaşlarının, tanıdıklarının veya başka kişilerin resimlerini, filmlerini veya özel bilgilerini ağa yerleştirme – onların izinlerini almış olma durumu hariç.

- ⊕ www.irights.info adresinde “Dijital dünyada telif hakları” konusunda ayrıntılı bilgiler Almanca bulacaksınız.
- ⊕ www.chatiquette.de adresinde ise Almanca konuşanlar chat dünyasına yönelik öneri ve davranış kuralları yer almaktadır.

4

Çocuğunuzun sosyal ağlarda bilinçli kullanıcı haline gelmesi

► Kendi mahremiyetinin korunmasından çocuğunuzun kendisi sorumludur. Bu nedenle başkaları ile neler paylaşacağına kendisinin karar vermesi gerekir. Çocuğunuza şu tür **önerilerde** bulunabilirsiniz:

- Bir resim rahatlıkla komik de olabilir. Fazla **nahış veya kırıcı** resim veya görüşlerin sosyal ağlarda yeri yoktur. Bunlar yıllar sonra da ağda ortaya çıkabilirler ve sana çiraklık eğitimi yerine bile mal olabilir.
- **Bir grup üyeliğinin senin için ne ifade ettiğini de düşün.** “Doktor gelene kadar kafayı çek” **grubu** senin için iyi bir tanıtım değildir. Başkalarının hedefli olarak incitildiği nefret grupları hele hiç olmaz.
- **Profil bilgilerini** paylaşırken son derece dikkatli ol: Adres, telefon veya ICQ numaralarını (ICQ gerçek zamanlı bilgi alışverişine izin veren bir programdır) bir kenara bırak. Bunlar diğerleriyle bilgi alışverişi için gerekli değildir. Ayrıca özel e-mail adresini de kimseye vermemelisin.
- **Mahremiyet-ayarlarını** düzenli olarak kontrol et. Burada sana klicksafe-kılavuzu (sağa bakınız) yardımcı olur.
- **Özel** resim ve verilerin için kime serbest erişim imkanı verdiğini tam olarak kontrol et. Başkalarının bu bilgilerle ne yaptıklarını asla bilemezsin!

Çocuğunuz artık bir sosyal ağı kullanmak istemediğinde, üyeliğini sona erdirmeli ve profil bilgilerini silmelidir. Bu şekilde şahsi bilgilerin bulunması en azından zorlaşacaktır.

- Almanca “ağda iletişim için kılavuz” sosyal ağda verilerin nasıl korunabileceğini adım adım göstermektedir: www.klicksafe.de/materialien.
- Kişisel koruma için çocuğunuz profil resmini komik olarak değiştirebilir: www.netzcheckers.de. (Sunum Almanca: “Workshoplar” a (Workshops) sonra da “profil resimler ve ikonlar” a (Profilbilder und Icons) basınız.)
- “Big brother is watching you!” Almanca broşürü – İndirmek için: www.jugendinfo.de/pass-auf-dich-auf.

5 İnternet unutmaz

► Çocuğunuzla internette yayınlanan bilgi, film ve resimlerin oraya girdikten sonra artık özel olmadıkları konusunda konuşun. Bir kez internete girildikten sonra, verilerin artık **kendilerine özgü hayatları** başlar. Bu bilgiler yayılır, arama motorları ve online arşivlere girer. Diğer kullanıcılar tarafından kopyalanarak başkalarına aktarılır. Bunları ise geriye almak nerede ise mümkün değildir. **Öneri:** Yüklemeden önce senin hakkında başkalarının neler bileceğine önceden karar vermen gerekir!

- “WayBack Machine” isimli internet arşivi şu web sitelerini birer belge olarak arşivlemektedir. www.archive.org.
- Videolar için “Think Before You Post”:
www.smiley-ev.de/think_before_you_post.php
- Videolar için www.klicksafe.de/spots

6

Farkına varmadan insan arkasında elektronik veri izleri bırakır

- Teknik veriler insan farkına varmadan otomatik olarak karşı tarafa aktarılır. Özellikle çocuk ve gençler bunun pek farkına varmazlar. İki örnek:
- İnternet üzerindeki her bilgisayarın bir **IP numarası** vardır. **Bu** bir tür „internet telefon numarası“ gibidir. Böylece uzmanlar bunlardan kullanıcının ağda ne süre ile ve hangi sayfalarda gezindiklerini fark ederler. Bu numara üzerinden örneğin yasa dışı müzik indirmeleri öğrenilir.
- Çocuk sevdiği grubun sayfasını ziyaret ederken kısa bir süre sonra bir başka sayfada yeni bir CD'nin resmini görür. Bunu sağlayan cookie'ler (kelimenin anlamı “çerezler”) bulunmaktadır. Cookies bilgisayarda kayda alınan küçük dosyalardır. Bunlar hangi sayfaların ziyaret edilmiş olduklarını tam olarak bilmektedirler. Bu şekilde işletmeler internet ziyaretçilerini gözlemleyip ne gibi ilgileri olduğunu belirlerler.

- ❗ “Cookies” konusunda başkaca Almanca bilgileri www.klicksafe.de adresi altında bulabilirsiniz (arama kavramları: Cookies Spyware (Cookies Spyware)).

7

Takma isimler kullanma – gizli sörf

► İyi bir **Takma İsim** (Nickname, Deckname) size internette gizlice sörf yapma imkanı verir. Burada biraz yaratıcılık işe yarayacaktır. Gerçek isminize çok benzeyen bir takma isim veya sadece yaşınız fazla işe yaramayacaktır. Örneğin çocuğunuz blog, chat veya forumları kullanabilir. Çocuğunuza bir takma ismin arkasına sığınıp kendisini bir başka kişi olarak tanıtarak başkalarına hakaret etmemesini öğütleyiniz. Bu haksızlıktır ve ceza takibine uğrayabilir!

- ❗ Çocuğunuz internette ne kadar sık dolaşırsa, farklı takma isimler kullanması o kadar güvenlidir. Böylece incitmeler, aldatmalar ve başka veri kötüye kullanımları daha az imkân bulabilirler.

8

Çocuğunuz bu şekilde verileri üzerinde kontrolünü muhafaza eder

► Çocuğunuz kendileri internet ortamında ne kadar çok yayın yaparsa, bunları kontrol imkanı da o kadar azalacaktır. **Veri minimizasyonu** işe yarar ve sizi kötü sürprizlerden korur. Çocuğunuz ile birlikte internet ortamında hangi verilerin sorunsuzca yayınlanabileceğine karar verebilirsiniz. Çocuğunuza hangi verilerin kontrolünü (hala) elinde tuttuğunu sorunuz.

Ancak sıkça başka kişiler de çocuğunuzun özel dosyalarını, bilgilerini veya resimlerini yayınlamaktadırlar. Bu sebeple kişisel **“Online-itibar”** çeşitli arama motorlarında düzenli olarak kontrol edilmelidir. Sosyal ağlarda arkadaşların profilleri ve fotoğraf albümleri kendi şahsınızla ilgili içerikler itibarıyla kontrol edilmeli ve lüzumu halinde silinmesi rica edilmelidir.

🌐 Kişi arama motorları: www.yasni.de www.123people.de

9

Genel Çalışma Koşulları – Sunucu kullanıcıya ait verileri nerede kullanabilir

► Özellikle çocuk ve gençlere bir internet sayfasının **genel çalışma koşullarını**, (Allgemeine Geschäftsbedingungen) okumak ve anlamak zor gelmektedir. Özellikle burada yer alan **veri koruma beyanı** (Datenschutzklärung) **son derece önemlidir ve mutlaka okunması gerekir**. Kullanıcı bilgilerine ne olduğunu, bunların başkalarına verilir verilmeyeceğini veya reklam amacı ile kullanılıp kullanılmayacağını öğrenir. Ayrıca tek bir başvuruyla genel çalışma koşulları AGB) otomatik olarak onaylanır!

Öneri: Yeni bir siteye kayıt yaptırmadan önce çocuğunuz ile birlikte bu siteye bakmayı ve denetlemeyi düşününüz. Çocuğunuza soruları için her zaman size müracaat edebileceğini öğütleyiniz. Tereddüt halinde çocuğunuz bu siteyi - çoğu zaman zor gelse de - kullanmaktan vazgeçmelidir. Burada buna **iki örnek** verebiliriz:

- Birçok **Apps’ye** (Applications’un kısaltması, yani programlar) sadece yararlanma yoluyla gönderilen içerikler üzerindeki bütün haklar teslim edilir. Bu sayede programın servis sağlayıcısı arkadaşlarınıza gönderdiğiniz mesajları kaydedip işleyebilir ve hatta gerekirse yayınlatabilir.
- Birçok ücretsiz **E-Mail servis sağlayıcısı** e-maillerin içeriğini anahtar kelimeler aracılığı ile okur ve kullanıcıya uygun reklamlar göndermeye çalışır.

🌐 www.watchyourweb.de adresi altında “konularımız – cep telefonu güvenliği” (Unsere Themen – Handysicherheit) bulunmaktadır, cep telefon programları ve veri koruma ile ilgili Amanca bilgiler de bulunmaktadır.

10

Başkaları da çocuğunuz hakkında bir fikir edinmeye çalışır

► İşletmeler kullanıcıları hakkında çok fazla şey öğrenmek isterler. Firmalar farklı sayfalardaki tıklama ve beyanlar arasında belirli ilişkiler kurmaktan menfaat sağlarlar. Bir şahıs hakkında internette bulunabilen tüm bilgileri bir **kullanıcı profili** biçiminde bir araya getirmek mümkündür. Bu şekilde firmalar size uygun reklam gösterip kullanıcılara reklam mailleri gönderebilirler. Çünkü bir kişi hakkında ne kadar fazla bilgi sahibi iseniz, o derece amaca yönelik reklam yapabilirsiniz. Bu şekildeki **kişiselleştirilmiş reklamlar** çoğu zaman o kadar beceriklidir ki belirli ürünleri satın almaya ikna olduğunuzu fark etmeyebilirsiniz.

- ⊕ “İnternette veri koruması” ile ilgili Almanca bilgi ve öneriler için www.datenparty.de
- ⊕ “Reklam” konusuyla ilgili daha fazla Almanca bilgi www.klicksafe.de. Adresinde bulunmaktadır. (Önce “Konular” (Themen), sonra alt sol tarafta “Reklam” (Werbung) tıklayınız).

11 Öneriler: Verilerin kötüye kullanması halinde doğru tepki göster

► Şayet siz veya çocuğunuz internette istenmedik kişisel veriler, bilgiler veya resimlerle karşılaşacak olursanız çocuğunuzla birlikte buna karşı harekete geçiniz.

Çocuğunuza böylesi problemlerde her zaman size başvurabileceğini de söyleyiniz.

- Sorunlu bilgi ve resimleri internette kimin yayınladığını biliyorsanız, öncelikle bu kişiden bu içerikleri mümkün olduğunca çabuk biçimde silmesini rica edin. Bu içeriklerin silinmesi için söz konusu kişiye belirli bir süre verin.
- Bunun bir sonuç getirmemesi durumunda, sayfanın sunucusuna müracaat edip bu içeriğin silinmesini talep edin (bunu internet sayfasının **künyesinde** (Impressum) - veya www.whois.net ve www.denic.de adresinde) bulabilirsiniz. Sosyal ağlarda birçok özel bildirim butonları vardır.
- “**Ülkelerin veri koruma amaçlı kontrol makamları**” (aşağı bakınız) veri koruma ihlallerinde kesinlikle sizin yanınızda olacaklardır.
- Vahim vakalarda (ivedilikle kaldırılmaları gereken ağır hakaret, çok sorunlu resimler) polisi de devreye sokmalısınız.
- Yasak veya gençlere zararlı içeriklerde (örneğin porno resimler) Almanca **şikayet makamları** www.jugendschutz.net veya www.internet-beschwerdestelle.de ‘de size yardımcı olur.
- ⊕ Veri koruma amaçlı kontrol makamlarını www.bfdi.bund.de adresinde bulabilirsiniz. (Almanca teklif: Bunun için “Veri koruma + Adres ve Linkler” (Datenschutz – Anschriften und Links) ve daha sonra “resmi olmayan alanlar için denetim makamları” bağlantılarına tıklayın (Aufsichtsbehörden für den nicht-öffentlichen Bereich)).
- ⊕ Sanal veri koruma ofisi (Almanca teklif): www.datenschutz.de

Güvenlik önerileri – Bu şekilde ailenizin verilerini koruyabilirsiniz.

- **Güvenli şifreler** kullanın (en az sekiz haneli, büyük ve küçük harfler bir arada, ayrıca rakam ve özel işaretler) ve her zaman aynı şifreyi kullanmayın. Bir şifre kolay çözülebilir olmamalıdır (yani bir evcil hayvanın ismi, lakap veya benzer kolay çözülebilir kelimeler). Belirli şifreleri aklınızda tutmak için belirli hatırlatma cümleleri kullanabilirsiniz.
- Çocuğunuza niçin şifrelerini başkalarına vermemesi gerektiğini açıklayınız. Bu şekilde başkalarının önemli bilgilere ulaşması önlenecektir.
- Bilgisayarınıza bir **anti-virüs programı** kurup bunu düzenli olarak güncelleyin.
- Bilgisayarınızı bir **güvenlik duvarı** ile koruyun (bu bir tür “Brandwand” dir). Firewall sizi internette gelebilecek saldırı ve yetkisiz müdahalelerden korur ve kesinlikle kapatılmamalıdır.
- **WLAN-Networkunuzu** şifreli bir bağlantı üzerinden güvenceye alınız (mümkün mertebe WPA2). Evinizin dışında gene kablosuz internette dolaşırken önemli bilgiler göndermekten kaçınmalısınız.
- İhtiyacınız olmadığında WLAN ve Bluetooth’u devre dışı bırakınız.
- Düzenli olarak işletim sisteminiz için güvenlik güncellemeleri (Update, Aktualisierung) yapınız. En güzeli bu güncellemelerin bilgisayarınıza otomatik olarak indirilmesidir. Bu şekilde güvenlik açıkları kapatılmış olur.

- Çocuğunuza kimden geldiği **belli olmayan** e-mailleri, özellikle de e-mail’in beraberinde gönderilen dosyaları açmaması gerektiğini öğretiniz.
- Ayrıca istenmedik e-maillere de asla yanıt vermemesi gerekir. Bunun sonucu sizi daha fazla üzecek mail’lerdir! En iyisi her aile bireyinin **en az iki farklı e-mail adresinin** bulunmasıdır. Bunlardan bir tanesi yakın arkadaş ve akrabalara verilmeli. Diğer ise başvurular, online alışveriş v.s. için kullanılır.
- www.klicksafe.de: “Konular – veri koruma” altında ayrıntılı bilgi ve çocuğunuzla birlikte oynayabileceğiniz bu broşürle ilgili ilginç bilgi yarışması (hepsi Almanca) bulabilirsiniz (aşağıya bakınız). Bu bilgi yarışması “veri koruma” konusunda konuşmak için iyi bir bahane de olabilir.

Bist Du ein Datenprofi im Internet?

Das Quiz zum Flyer "Datenschutz-Tipps für Jugendliche"

Gib Deinen Namen ein

Weiter

Internette bir veri uzmanı mısın?

www.klicksafe.de/quiz
adresindeki bilgi yarışmasını yap

► klicksafe girişimi Avrupa Birlięi'nin "İnternette daha fazla güvenlik" („Mehr Sicherheit im Internet" / Safer Internet Programme) programı çerçevesinde bir programdır. klicksafe, Landeszentrale für Medien und Kommunikation (LMK) Rheinland-Pfalz (Proje koordinasyonu) ve Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen (LfM) tarafından yürütülmektedir.

Bu önerilerde yer alan bilgilerin gösterilen tüm çabalara rağmen hişbir garanti işermediğine ve yazarların sorumluluğun bulunmadığına işaret etmek isteriz.

Yayının ticari olmayan amaçlarla çoğaltılması ve yayılmasına ancak klicksafe.de adresi kaynak gösterilerek ve www.klicksafe.de adresine gönderme yapılarak izin verilir.

Bakınız: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/de/>

Herausgeber:

klicksafe

c/o Landesanstalt für Medien

Nordrhein-Westfalen (LfM)

Zollhof 2

D-40221 Düsseldorf

T: +49 (0)211-77 00 7- 0

F: +49 (0)211-72 71 70

E: klicksafe@lfm-nrw.de

W: www.klicksafe.de/turkce

klicksafe Avrupa Birlięi tarafından teřvik edilmektedir

- Eksiksiz güncellenmiř baskı 2013 (vollstndig aktualisierte Auflage 2013) -

Deutsche Version des Flyers „Datenschutz-Tipps für Eltern“, siehe: www.klicksafe.de/materialien.

